

AVK

Opgraving Loeffplein te boek gesteld 'Tekens van leven'

Op 9 april 2008 zal in het Noordbrabants Museum de presentatie plaatsvinden van het boek *Tekens van Leven. Opgravingen en vondsten in het Tolbrugkwartier in 's-Hertogenbosch*. Het boek (geschreven door medewerkers van de BAM, Stadsarchief en Universiteit Nijmegen) gaat over archeologisch en historisch onderzoek van het gebied dat nu bekend is als Loeffplein en Tolbrugstraat. Daar vond namelijk tussen 1994 en 1997 de grootste archeologische opgraving plaats die ooit in de binnenstad van 's-Hertogenbosch is uitgevoerd.

Deze opgraving leverde bijzondere resultaten op: naast de resten van vele oude huizen ook twee pottenbakkersbedrijven (15e eeuw) en het Sint Elisabeth Bloemenkampklooster, gesticht in 1456. Een gedeelte van dit klooster werd in de 18e eeuw weer gebruikt voor de bouw van een kazerne. Dit alles wordt uitgebreid in het boek beschreven. Aan

de wijk 'De Pijp', die later op deze plek lag en die in de 50'er jaren is gesloopt, is een apart hoofdstuk - met vele oude illustraties - gewijd. Vooral aandacht krijgen de vele vondsten uit de opgraving. De meest spectaculaire zijn die afkomstig zijn uit het 15e-eeuwse stadsafval. Het gaat daarbij om sieraden, gereedschap, messen en lepels, sleutels, speelgoed, munten, gewichten, etc. Het meest sprekend zijn echter wel de honderden insignes: dat betreft pelgrimstekens, maar ook speldjes met een erotische of scabreuze boodschap. Letterlijk tekens van leven uit een andere tijd!

Een pelgrimsteken uit Boxtel met het wonder van het Heilig Bloed: de kelk met miswijn viel om, maar de vlek was niet uit het altaarkleed te wassen.

In 'de Bossche Omroep' verscheen op 16 maart 2008 het hierbij afgedrukte artikel. Zeer interessant voor de verzamelaar van pelgrimstekens.